

# SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznike. — Nerači: do 30 petič a 2 D., do 100 vrsi 2D 50 p., večji inserati petič vrsta 4 D.; notice, poslano, izjave, reklame, predklici beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek osebe — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D., za inozemstvo 420 D.

Upravništvo: Kraljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

## Nikola Pašić umrl

**BEOGRAD, 10. decembra:** Danes zjutraj ob pol devetih je nenadoma preminul g. Nikola Pašić, vodja narodno - radikalne stranke, mnogokratni ministrski predsednik, eden največjih in najslavnejših srbskih in jugoslovenskih državnikov.

Ljubljana, 10. decembra.

Stari Nikola Pašić ni več med živimi.

Vest, ki je danes dopoldne prišla iz Beograda, je presenetila vsakogar. Kakor tudi je bil naš stari državnik že visoko v letih, je kazal toliko življensko energijo, da ni nihče računal, da nas more vsak hip iznenaditi poročilo o koncu. Človeku se je zdelo, kakor da bo častitljiva njegova brada za vedno ostala med nami.

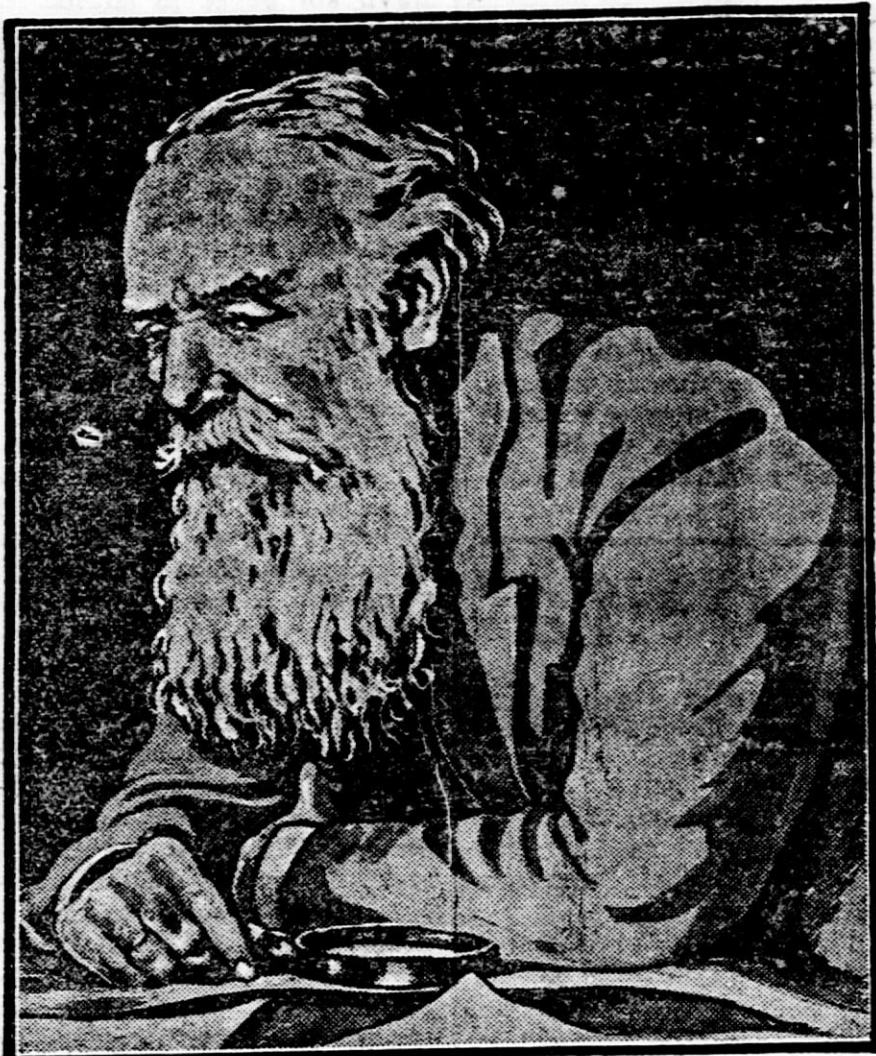
Sedaj pa je njegovo življenje dopolnjeno. Od nas odhaja baš v trenutku, ko je končno premagal veliko, proti njegovemu vodstvu naperjeno kampanjo, ki se je pričela v aprilu in ki je ravno te dni zaljubila z neuspehom, s porazom nasprotnikov in zmago silovalega državnika. Zdelo se nam je vedno, da mora Nikola Pašić zaključiti svoje življenje baš kot predsednik vlade; to bi bilo v stilu poveljnega dela njegovega življenja. Če prav ni umrl kot formalni šef vlade, bil je vendar znova in vsemogočni mož, ki je imel zopet politično situacijo čvrsto v svojih rokah.

Pašićeva življenjska pot je sedaj sedaj zaključena. Ako ji v težnji, pred očmi si potek njegovega političnega udejstvovanja, sledimo od prvega početkov do konca, smo prehodili izredno dolgo pot, nenavadno raznoliko in bogato, smo prehodili hkrati poglavito razvojno pot Srbstva in srbske države od strastnih notranjih bojev, ki so se grupirale okrog boja za prestol med obema pretendentskima rodbinama, do balkanskih vojn, historičnega obračuna s Turčijo in usodnega boja za hegemonijo med najmočnejšima slovanskima narodoma na polotoku in naposled do velike odločilne vojne z Avstro-Madžarsko, ki je zaključila z ujedinitvijo Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno državo in en narod.

Smer, ki jo je zastopal Nikola Pašić v teh burnih časih, najburnejših v vsej jugoslovenski zgodovini izza dobe kosovske katastrofe, je zmagala v vseh teh velikih konfliktih. Nikola Pašić je bil domala v vseh teh najusodnejših momentih na krmilu države, zato se je on smatral kot zmagovalca, zato je sloves njegovega imena rastele do leta do leta. Najslavnejša doba narodnega življenja je zvezana z dobo najuspešnejšega Pašićevega udejstvovanja, zato je ves svet dobil vtis, da so veliki uspehi naroda — njegovo delo.

S tem pa se pričnjo poglavje o njegovih zaslugah. Nikola Pašić je bil moč aktivne politike, zato je samo ob sebi umljivo, da je imel tudi obilo političnih in seveda osebnih nasprotnikov, katerim je veleval strankarsko nasprotstvo zmanjševati sloves njegovega imena in mero njegovih zaslug. Pa tudi izven onega ozkega kroga, ki je starega Bajo premotril v prvi vrsti s perspektive političnega nasprotstva, si ljudje niso bili edini v ocenjevanju njegovih osebnih zaslug. Bili so taki, ki so ga čislali brez meje in mu želeli še večjo slavo, nego jo je imel, poleg obilice drugih, ki so skeptično poslušali njegove slavošpeve, trdeč, da mož ni bil tako velik, kakor ga kažejo njegovi uspehi. Brez dvoma je malo osebnosti v novejši evropski zgodovini, o katerih politični vlogi bi se toliko razpravljalo in s tako različnimi rezultati. Objektivna kritika, ki bo v polni meri mogoča še le sedaj po njegovi smrti, bo šele ugotovila pravo razmerje med hvalo in grajo in izrekla o Pašiću oceno, ki postane last historične stalnosti.

Eno pa moremo že sedaj ugotoviti kot popolnoma pojasnjeno. Nikole Pašića poglavito življenjsko delo ni v njegovih idejah, ni v njegovih idejnih zamislih, v teoretičnih razmotiranjih in koncepcijah, s kojima bi razvoj prisilil v določeno smer, marveč je v naravnost genijalni izvedbi političnih



konceptov, ki so se pojavili v situaciji. Nikola Pašić je bil politik v pravem pomenu besede. On je bil nedosežen mojster v izrabi vsake situacije, v razpletu dogodkov, neugodnih in ugodnih vplivov, faktorjev in sredstev za one cilje, ki jih je imel pred seboj. Nikdar se ni moglo reči, da bi se dal presenetiti po situaciji, da bi ji ne bil kos, da bi zrasla čezenj. Lahko bi se trdilo, da je čas zrastle preko njega s svojimi novimi potrebami in zahtevami, za katere siloviti državnik ni imel več zadostnega smisla, toda situacijo, čeprav mu jo je ustvaril novi čas, je obvladal vedno. Zato je ostal vodilni in odločilni politični faktor tudi v novi dobi, ki je nastala po osvoboditvi, in najkarakterističnejše je, da se je retabliral celo po svojem največjem neuspehu, ki ga je doživel letošnji spomlad, ko se je moral umakniti iz vlade.

Njegova moč je bila tedaj v frapantno razviti politični spretnosti. Te lastnosti pa ne gre podcenjevati, saj se ni udeleževal samo v korist najbližje okolice radikalne stranke, marveč tudi v korist državne in narodne celokupnosti. Brez teh Pašićevih sposobnosti bi država ne dosegla toliko uspehov, kakor jih je, in zato se njegova zaslužnost ne more zmanjšati preko neke visoko postavljene mere. Zakaj v mnogih momentih zahteva življenje baš takih izrednih praktikov.

Zato se po pravici Pašićeva življenska vloga nikdar ne bo dala ločiti od najuspešnejše in najslavnejše narodne in državne dobe Nikola Pašić ostane v zgodovini Srbov, Hrvatov in Slovencev oni veliki lik, ob katerem se prelomi čas, vodeč iz starega v novo; s tem svojim delom bo živel daleč, daleč preko svoje smrti.

### Prva poročila o smrti

**Nihče ni mogel verjeti, da je Pašić res umrl. — Silen vtis in veliko razburjenje v Beogradu. — Mesto v črnih zastavah. —**

Beograd, 10. decembra. Malo pred 9. dopoldne so vznemirile beogradske prebivalstvo prve alarmantne vesti o smrti Nikole Pašića. Nihče jim ni hotel in ni mogel verjeti, ker je bil glavni državnik večraj še čil in zdrav in je bil od kralja sprejet v avdienco. Kmalu pa se je izkazalo, da je poročilo resnično. Pašić se je sinoči še razgovarjal s svojimi prijatelji, zlasti z Markom Trifkovićem, predsednikom Narodne skupščine, ko pa je legel k počitku, mu je postalo nenadoma slabo. Poklicani zdravniki so ugotovili, da ga je zadela kap. Ležal je večnoma v agoniji in proti pol devetih je mirno izdihnil.

Pol ure kasneje je vedel ves Beograd, da velikega političnega voditelja ni več med živimi. Vtis je bil mogočen ne samo pri njegovih prijateljih, ampak tudi pri nasprotnikih, ki morajo ob veličini smrti priznati tudi veličino pokojnika.

Po mestu plapolajo črne zastave; mnoge trgovine so zaprte. Povsod se zbirajo gruča ljudi, ki razpravljajo o Pašićevi smrti in ugibajo, kaj bo sedaj. Vsi dnevniki so priredili posebne izdaje.

Zagreb, 10. decembra. Prvo vest o smrti Nikole Pašića je v Zagrebu prejel veliki župan Mile Kramarič, katerega je telefonično obvestil podtajnik v notranjem ministrstvu, dr. Pernar. Par minut kasneje je bila od voj-

nega ministrstva obveščena tudi komanda IV. armije. Po vsem mestu je smrtno poročilo naredilo izredno globok vtis.

### Odpovedane avdijske

**Zastoj v razpletu krize.**

Beograd, 10. decembra. Vsed nenadne smrti Nikole Pašića so bile vse za danes dopolne določene avdijske na dvoru odpovedane. Ob 9. dopoldne je odšel odstopilski predsednik vlade Nikola Uzunović na dvor ter bil takoj sprejet od kralja. Avdijske je veljala izključno razgovoru glede pogreba voditelja narodnoradikalne stranke. Ob 1/2 10. se je oglašil na dvoru predsednik demokratske zajednice Ljuba Davidović, kateremu je kralj sporočil, da ga radi smrti Nikole Pašića ne more konsultirati in da so nadaljne avdijske za razplet vladine krize odložene na dan po pogrebnih svečanostih. Na enak način so bile odpovedane tudi avdijske voditelja samostojne demokratske stranke Svetozarja Pribičevića, ki je bila določena za 1/2 11. in avdijske načelnika Jugoslovenskega kluba dr. Korošca, napovedane za 1/2 12.

### Zadnja noč velikega državnika

**Sinoči je še imel politične konference. — Zadnji je bil pri njem minister dvora. — Ponoči ga je zadela kap, proti jutru je padel v agonijo in kmalu po osmih umrl.**

Beograd, 10. decembra. Iz notranjosti države prihajajo rodbini pokojnega Nikole Pašića brezštevila brzojavna sozolja.

O poteku katastrofe, ki je dohitela silovalega voditelja narodnoradikalne stranke se doznava sledenče podrobnosti: Sinoči ob 1/2 8. je Nikola Pašić večerjal v krogu svoje rodbine. Bil je zelo dobro razpoložen in se je živahno razgovarjal s svojo ženo in ostalimi člani rodbine. Po večerji ga je obiskal bivši minister dr. Dragatin Koljić. Po dr. Koljiću se je oglašil minister dvora Janković, ki se je razgovarjal s Pašićem med štirimi očmi. Pašićeva rodbina javlja, da je bil Nikola Pašić vsled vesti, ki mu jih je prinesel minister dvora, silno razburjen in je odšel kmalu počivati. Ponoči mu je postalo slabo. Začel je drhteti po celem telesu. Zdravniki, ki so bili takoj poklicani, so ugotovili, da mu je v mozganih počila žila, na kar se mu je izlila

kri. Pašić je padel v nezavest ter se le od časa do časa mukoma zopet osvestil. O polnoči sta bila poklicana k Nikoli Pašiću predsednik Narodne skupščine Marko Trifković in poslanec Ljuba Živković.

Istočasno se je sestal ob bolniški postelji zdravniški konzilij, sestoleč iz zdravnikov: dr. Vrbić, dr. Bošanovića in dr. Gjurjića. Konzilij sta prisostvovala tudi kraljeva osebna zdravnik dr. Antić in dr. Simonović, ki ju je kralj takoj poslal k Pašiću, čim je bil obveščen, da ga je zadela kap. Zdravniški konzilij je konstatiral, da je Nikola Pašića zadela možganska kap v desni možganski hemisferi, kar je povzročilo, da je bila takoj paralizirana tudi leva stran. Zdravniki so prenesli Nikolo Pašića v posteljo. Ob 6. zjutraj je dr. Kohen dal Nikoli Pašiću injekcijo kafeine, na kar se je Nikola Pašić za hip pomiril in zopet osvestil. Takoj nato je padel v agonijo ter ob 8-20 mirno preminul.

### Sožalje kralja Aleksandra

**Kralj je Pašićevi rodbini osebno izrazil svoje sožalje. — Kondolacije političnih voditeljev in zastopnikov tujih držav.**

Beograd, 10. decembra. Med prvimi, ki so prišli izraziti Pašićevi rodbini sožalje, sta bila dr. Velizar Janković in vodja Samostojne demokratske stranke, Svetozar Pribičević. Nato so se oglašili francoski, angleški, nemški in belgijski poslaniki, pojedini ministri in korporativno radikalni poslanci.

Obodne je prispel kralj Aleksander osebno v stanovanje Nikole Pašića ter izrazil njegovi razžalošeni rodbini sožalje.

Beograd, 10. decembra. Iz province prihajajo poročila, da prispejo iz vseh pokrajin tisoči in tisoči starih

pristašev radikalne stranke s posebnimi vlaki v Beograd, da prisostvoje pogrebnim svečanostim svojega oboževanega voditelja.

Beograd, 10. decembra. Popoldne se vrši seja šefov opozicije, ki so sklenili, da posetijo korporativno mrtvaški oder Nikole Pašića v njegovem stanovanju, in se poklonijo pokojniku kovim manom.

Vsi beogradski listi so priredili dopolne posebne izdaje. Poročila iz notranjosti države navajajo, da je izzvala vest o smrti Nikole Pašića povsod silno osuplost in splošno obžalovanje nad smrtjo velikega državnika.

### Odredbe za Pašićev pogreb

Beograd, 10. decembra. Kmalu po smrti Nikole Pašića je imel odstopilski ministrski svet sejo, ki je veljala smrti Nikole Pašića in pogrebnim svečanostim. Po kratki komemoraciji je bil sestavljen državni odbor za pogreb Nikole Pašića. Na čelu odbora je pomočnik ministra zunanjih zadev Jovan Marković. Truplo Nikole Pašića bodo balzamirali in izpostavili v saborni cerkvi. O smrti Nikole Pašića je bil brzojavno obveščen njegov zet Stepan Račić in njegova hči Pava, ki sta bila oba nujno pozvana v Beograd.

Pogreb Nikole Pašića bo v nedeljo ali v ponedeljek.

Po seji ministrskega sveta so se ministri korporativno napotili v stanova-

nje Nikole Pašića, kjer so izrazili rodbini pokojnega svoje sožalje.

Iz stanovanja Nikole Pašića so se radikalni ministri napotili v radikalni klub v Narodni skupščini, kjer se je takoj nato vršila žalna seja. Seji je predsedoval podpredsednik radikalnega kluba Ilija Mihajlović. O pokojnem Nikoli Pašiću je izpregovoril krajši govor predsednik Narodne skupščine Marko Trifković, ki se mu je poznala razburjenost in močno ganotje. Trifković je v krajših izjavah orisal veličino pokojnika. Nato je pozval prisotne poslance, da počaste spomin Nikole Pašića s petminutnim molkom. Med tem molkom so pričeli mnogi poslanci ihteti, nekateri so celo glasno zaplakali.

### Vtisi v Ljubljani

Prva vest o smrti Nikole Pašića je prispela v Ljubljano okoli 10. dopoldne, kar je še dokaj hitro, če pomislimo, da je direktna telefonska zveza z Beogradom radi snežnih zametov že več dni popolnoma pretrgana in je vest prispela preko Zagreba. Redakcija „Slovenskega Naroda“ in „Jutra“ sta poročilo objavili najprej potom kratkih afiš na svojih deskah, „Slovenski Narod“ tudi pred glavno pošto, kjer so se pasanti začeli hipoma zbirati in čitati presenetljivo poročilo. Nenadna vest o smrti Nikole Pašića se je bliskoma razširila po mestu in po vseh civilnih in vojaških uradih. Povsod je nenadna smrt silovalega državnika, ki je bil baš na tem, da vzame zopet v svoje roke državno krmilo, naredila najgloblji vtis, saj se vsi zavedajo, da

pomenja Pašićeva smrt dogodek ogromne važnosti za vse naše politično, gospodarsko in sploh javno življenje.

Veliki župan dr. Baltić je najprej privatno doznal za smrt Nikole Pašića. Pozneje se je g. veliki župan obrnil telefonskim potom preko Zagreba na načelnika oddelka za Slovenijo v notranjem ministrstvu, Svetka, ki mu je potrdil, da je vest o smrti velikega državnika resnična. Oficijelna poročila o smrti g. Nikole Pašića pa g. veliki župan do opolde še ni prejel.

Okoli 11. je izšla posebna izdaja „Sl. Naroda“, za katero so se ljudje na ulicah kar trgali in je bila kar sproti razprodana. Povsod je vest vzbudila globok vtis in je docela potisnila v ozadje diskusije o senzacionalni pomilostitvi Janeza Jarca, o kateri je poprej govorila vsa Ljubljana.



## Janez Jarc v zadnjem hipu pomiloščen

Na prošnjo Jarcevega zagovornika je Nj. Vel. kralj na predvečer justifikacije obsojenca pomilošstil. — Novo življenje od smrti vstalega. — Razočaranje senzacij željne publike.

Ljubljana stoji danes pod globokim vtisom plemenitega čina našega vladarja, ki je v zadnjem trenutku pomiloštil na smrt obsojenega Janeza Jarca. Svoji so se vršile še po vseh javnih lokalih in ulicah živahne diskusije o justifikaciji in vseh podrobnostih te mučne procedure. Solidni meščani so zagovarjali način usmrtitve s cijankalijem, drugi s plinom, tretji z električnim tokom itd. Se pozno zvečer je bila Ljubljana pod težkim vtisom predstoječe justifikacije. Sadisti so hoteli doseči z justifikacijo zadoščenje svojim nagom, treznejši ljudje so zagovarjali idejo odprave smrtnih kazni. Okoli 21. pa se je po mestu bliskovito raznesla vest o vsebini nujne brzojavke iz Beograda, da je kralj Janeza Jarca pomiloštil. Ljudje niso hoteli verjeti, a vendar je bilo res.

Jarčev zagovornik dr. Janko Žirovnik, ki je bil uradno obveščen o izvršitvi smrtne kazni nad Janezom Jarcem kmalu po 12. uri — bil je popreje odsojen in zadržan povodom izročitve odločbe dr. Tomišku — je posetil na Jarčevo željo obsojenca v njegovi celici. Obsojenec ga je prosil, naj se obrne direktno do kralja. Zagovornik dr. Žirovnik je ustregel tej želji ter ob 13. odposlal nujno brzojavko, naslovljeno na kralja, v kateri prosi za odgoditev justifikacije, da dokaže z novimi pričami Jarčevo nedolžnost. Ob 19.30 je prispele v Ljubljano brzojavka pravosodnega ministra, s katero se ustavlja justifikacija. V brzojavki je rečeno, da sledi ukaz o pomiloštilu. Brzojavko sta prejela višji državni pravnik dr. Kremžar in predsednik deželnega sodišča dr. Rekar.

Janez Jarc je po svojem zagovorniku včeraj ob 17. vložil poleg brzojavke na kralja pri deželnem sodišču tudi posebno vlogo za obnovo postopanja in začasno odložitve izvršitve kazni. V tej vlogi pravi med drugim, da je prošil kralja za odložitve justifikacije, da dokaže z novimi pričami svojo nedolžnost. Navaja nove priče, zlasti Marico Triller, mežnarjevo ženo v Preski, ki bo potrdila gotovo okolnosti glede njegovega bivanja v Preski v času, ko je bil umor izvršen.

Okoli 20.30 je bil Janez Jarc iz samotne celice »ubogih grešnikov« po zvan v pisarno ravnatelja jetnišnice g. Arka. Prisotni so bili predsednik višjega dež. sodišča dr. Rekar, zagovornik dr. Žirovnik, ravnatelj g. Arko, nadpaznik Tumpe, ki je figniral kot zapisnikar, jetniški nadzornik Jeglič in več paznikov. Predsednik dr. Rekar je Jarca obvestil o pomiloštilu. Presenetljiv prizor! Jarc je začel poljubljati vse po vrsti. Ko so ga pozneje iz pisarne peljali v njegovo staro celico, je plesal, vihtel v roki pol litra jeruzalema, ki ga je dobil za večerjo in vzklikal: »Živel kralj!

Vse dramatično dejanje je trajalo pol ure. Kmalu po 21. sta prispele v Ljubljano iz Medvoda z gorejskim vladkom pomiloščenec brat France Jarc in njegov svak Ljode Cvajnar, delavec v Medvodah, da se poslovita od Jarca. Trdno sta bila uverjena, da je to zadnje svidenje in da prihodnji dan Jarc ne bo več živ. Stopila sta v jetnišnico, kjer so juna naznanili veselo vest. Bila sta naravnost prepleksna in nista mogla izreči niti besedice. Peljali so ju v Jarčevo celico. Jarc je poljubil brata in svaka. Brat je bil ves vzhicen. Že napram dr. Žirovniku, pa tudi sedaj je kazal Jarc izredno veselje in oči so se mu iskrite velike in globoke hvaležnosti napram zagovorniku. Sam je zatrjeval, da postane po tem težkem duševnem trpljenju čisto nov človek. Tudi vsi, ki so danes videli Jarca, pravijo, da je ta človek sedaj notranje popolnoma preprosten in spremenjen. Zatrjeval je bratu: »Če pridem ven, bom čisto priden!« Sam pravi dalje, da je imel včeraj ves dan do večera globok občutek in veliko vero, da se mora z njim zgoditi nekaj nenavadnega.

G. Gnjeđić:

## Ljubezen v puštinji

A pot se je vedno bolj vzpenjala. Orel je razpel nad strmo skalo svoja močna krila in njegova senca je svignila mimo osamljenih jezdecov. Viktor je čutil, da mu sila kri vedno bolj v glavo. Avtomatično je nategoval vajeti in vedno čvršče udarjal z nagajko konja, ki ni stopal več tako trdo, kakor sploščka. Neke zelenkaste muhe in breclji so letali nad njimi ter pikali konje.

— Čuj, Viktor, — je spregovoril zdravnik in pogledal konja. — Na potu jih ne dohitimo. Njihovi konji so bolj šli. Včeraj so jih ves večer krmili. Naši konji so bili včeraj v Bermamutu — in zato ne moremo zahtevati, da bi dohiteli spočite in site konje. V aul pripisemo ob treh, ako bomo ves čas tako jahali — oni pa bodo tam dve uri pred nami. Nas tam ne čakajo. Ne smeš pozabiti, da je aul pravi mohamedanski — ne verjamem, da bi nas z veseljem sprejeli. Nikar naj ti ne pride na misel, da bi zakrčali ali karkoli zapovedali. Gosti so tam, pod sveto zaščito; niti ženi niti temu Kolji ne boš mogel ničesar reči. Ne pozabi, da smo v Aziji.

### Prizori ob jutranjih urah.

Borba za vstopnice je bila včeraj srida. Bilo je izdanih nad 250 vstopnic. Nekateri posestniki vstopnic, boječ se, da zjutraj zaspe justifikacije, so vso noč prečuli, deloma na ulici in v javnih lokalih, deloma doma. Drugi zopet so jo pobrali ob prvih večernih urah spat. V Ljubljano pa so prihajali ob zgodnjih jutranjih urah peš iz Medvoda mnogi kmetje in kmetice, pa tudi iz oddaljenejših krajev so prišli v Ljubljano, da bi videli justifikacijo in krivnika. Tako okoli 5. zjutraj so se začele zbirati večje skupine radovednežev in ljudi, ki še niso ničesar vedeli o izredni pomiloštilu. Razgovori so postajali živahni. Okoli jetnišnice je ležala gosta megla, ljudje so se zavijali v suknje. Nekdo je prinesel »Jutro« in začeli so čitati debeli naslov: »Justifikacija Janeza Jarca ustavljena.« Protesti in izrazi neverjetnosti: »To ni mogoče! Ni res! Nas farbajo, ker hočejo vse na tihem napraviti! Ostanemo tu!«

In so res ostali. Proti 7. je postajala množica vedno nervoznejša in nikakor se niso hoteli odstraniti, čeprav so jim službojuči pazniki zatrjevali, da ne bo nič in naj gredo raje domov ali v kavarno čitat jutranje liste. Drugi so se zbirali v manjše grupe in začeli razpravljati o pomiloštilu: »To je nekaj lepega. Nepričakovano! Ima veliko srečo, da je zadnji trenutek ušel vislicam!« Neki mlad dečko pa je dejal: »Meni se je nocoj sanjalo, da bo Janez Jarc še zadnji trenutek zdrknil živ v vislico. Bil j tako izredno visok, da je bil stebel zanj premajhen.«

Kmalu po 7. uri: so se množice napoved razkropile. Na sodnijskih hodnikih, ki drže okoli dvorišča, kjer so bile postavljene vislice, pa je bilo živahno vse dopoldan, ker so vsi hoteli videti vislice, ki niso nosile svoje žrtve.

### Janez Jarc danes dopoldne.

Danes ob 5.30 zjutraj je posetil Janeza Jarca spovednik p. dr. Roman Jarc, ki ga je včeraj popoldne izpovedal. Pomiloštil je pater sprejel še z večjim veseljem ter se izjavil: »Sedaj se mi je odvalilo od srca veliko breme!«

Janez Jarc sam je prebil noč naravnost briljantno, spal je tako sladko kakor dete. Ko so zjutraj prihajale usodne minute, ko bi bil moral nastopiti težko zadnjo pot, da bi zadostil pravici, je pripomnil: »Sedaj le bi bil že pripravljen za odhod k Sv. Križu!« Na odredbo predsedstva deželnega sodišča je bil danes dopoldne odstranjen z dvorišča stebel, na katerem je prvi visel lanske leto kmet Simon Naglič in ki tvori hišni inventar jetnišnice ter je navadno shranjen pod streho jetnišnice.

### Krvnik in njegov pomočnik.

Krvnik Florijan Mausner, ki izvršuje drugače svoj civilni poklic konjedca v Sarajevu, je izvršil že 62 justifikacij, od kar se je izučil svojega posla pri proslulem avstrijskem krvniku Seifertu. O pomiloštilu je bil že snoči obveščen. Mausner je pristavil, da se mu je to že dvakrat v Jugoslaviji zgodilo. On in njegov pomočnik ne prejmeta za justifikacijo običajne nagrade vsak po 1000 Din, marveč samo predpisane dnevnice in potnino.

Pomočnik Karlo Hart je dejal po pomiloštilu: »Miška je ušla mački!« V trenutku, ko bi se ob 7.15 imela izvršiti justifikacija, se je na vzhodu za Ogradom in Golovcem zardečilo. Megle je preganjala jutranja zarja. Kakor nam naknadno javljajo, je snoči sodišče odklonilo Jarčev predlog za obnovo postopanja. Zagovornik dr. Žirovnik je danes dopoldne posetil Jarca, da se je z njim posvetoval glede nadaljnjih akcij glede obnove kazenskega postopanja.

### Darujte za dijaške kubinke

ji. Ako misliš, da je tu Evropa, se temeljito motiš. Še enkrat te svarim — bodi previden. Vrniti se nima pomena — treba je nadaljevati pot. Do studenca imamo še kakih šest kilometrov, tam napijemo konje — potem se pa začne puštinja.

Viktor Ivanovič je povslel glavo. Kri mu je silila zdaj v glavo, zdaj zopet nazaj. Včasih se mu je zdelo, da spi in da vidi vse te gore, rože in oblake samo v sanjah. Zdelo se mu je, da se še vedno vozi tja, na Kavkaz, k svoji ženi — da stopi v njeno sobo, da ga bo vesela in da se mu vrže v naročje. Vse to, kar vidi tu okrog sebe, so pa sanje demona, ki bi rad omračil radost svidenja.

Vodnik je pogledal konja v galop po ozki stezi in zaklical: — Voda! Izpod skale je žuborel čisti studenec. Konje so pustili zgoraj in jih zvezali med seboj. Viktor je komaj prestopil — noge so ga strašno bolele.

— Ah, kaj zato, takoj preide, — ga je tolažil zdravnik in mu pomagal po strmini k studencu. Tu so legli na skalo. Vodnik je začel takoj skrati studenčnico. — Nu, pa pijmo kakor Gedeonova vojska, — je dejal Čibisov, — eni iz pesti, drugi tako.

### Neokusna mistifikacija

Smrtno oznanilo za živim in čilim Gorenjcem

Skrupno neokusno in surovo mistifikacija si je dovolil v torek neki neznanec, ki je posetil ekonomsko škofovih zavodov v St. Vidu g. A. Markeža. Neznane, ki je očitno navedel napačno ime, je izjavil, da je baš prišel z Jesenic, kjer da je umrl oče g. Markeža, posestnik g. Jožef Markež. Ekonom Markež je bil sprva presenečen in nikakor ni mogel verjeti, da je njegov oče, ki je bil popolnoma zdrav in čvrst, tako nenaglo umrl. Neznane, pa mu je tako prepričljivo pripovedoval o boleznih in smrti očeta, da se je g. Markež, ker je bila pošta že zaprta in se ni mogel več informirati telefonično, takoj odpeljal na Jesenice, poprej pa je šel v »Slovenec« naročil posmrtno naznanilo, v katerem javlja v imenu vseh sorodnikov in prijateljev, da se je njegov oče Jožef Markež prešel k nebeškemu očetu.

Ker je Markeževa rodbina znana na Jesenicah in daleč preko Gorenjske, je »Slovenec« na podlagi posmrtnega naznanila posvetil domnevno pokojnemu Markežu sledeč nekrolog:

»Umrl je dne 6. t. m. na Jesenicah g. Jožef Markež, oče svetnika Alojzija Markeža in g. kaplana Frančiška Markeža. Pokopji je bil rodoljub iz Bohinja. Po svoji poštenosti je bil dobro znan daleč preko Gorenjske. Z lastno pridnostjo in podjetnostjo se je dvignil do uglednega, splošno spoštovanega posestnika na Jesenicah. Dokler je le mogel, ni miraval, temveč vedno delal; šele zadnja leta so mu opedale moči. Svoje otroke je pokojni s svojo ženo že rano soprogo vzgledno vzgojil. Bog plačaj pokojnemu njegovo zvesto delo z večnim plačilom! Preostali naj bodo v Bogu potolaženi! — Pogreb bo danes, 8. decembra ob 4. popoldne na Jesenicah.«

Nepopisno pa je bilo presenečenje njegovega sina, ko je našel doma na Jesenicah očeta popolnoma zdravega in čilega. Takoj je brzojavil v St. Vid, da oče še živi.

O slučaju so se bliskoma raznesle vesti po St. Vidu in tudi po Ljubljani. Razširjena je bila celo verzija, da je posestnik Markež pol ure pred pogrebom vstal raz mirvaški oter. Ta vest, ki je naravno zabudila veliko senzacijo, se je izkazala za neosnovano in je bila le posledica kratke nejezne brzojavke.

Posestnik Jožef Markež, ki je bral svoj lastni nekrolog, naj se potolaži. Getovo je, da se tudi pri njem urealiti rek, da še dolgo živi, kogar proglasijo prehitro za mrtvega. Zlobnega mistifikatorja pa bo gotovo zadelo rok pravice, da se mu ne bo nikdar več ljubilo uganjati tako neokusnih in brezvestnih šal.

## Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:  
Začetek ob 20. uri zvečer.  
Petek, 10.: Zaprt.  
Sobota, 11.: Triglavka bajka. Premijera. Izvirna pravljica igra. Izv.  
Nedelja, 12.: ob 15. Kovarstvo in ljubezen. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

Opera:  
Začetek ob pol 20. uri zvečer.  
Petek, 10.: Nizava. E.  
Sobota, 11.: Zaprt.  
Nedelja, 12.: ob 15. Mrtev oči. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv. — Ob pol 20. Terezina. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izv.

### Mariborsko gledališče

Maribor, 10. dec.

Poročali smo, da se je otvorila letošnja gledališka sezona 16. oktobra z Zupaničevim »Veroniko Deseniško«. Reprize te naše vелеmetnine so bile skoraj vse dobro obiskane, tako da smo tudi s te strani z uspehom prav zadovoljni. — Oostovanje ge. Šaričeve v vlogi Veronike je bilo odlično, manj nam je ugajal Friderik gospoda Pfeiferja.

Čudimo se, da v naših, tako čednostnih časih ni vlekla lepo izdelana Thomova Morala. Bolj je ugajala občinstvu Jeronima »MissHobbs«. Naravnost krivica se pa godi Monarjevi »Bajki o volku«, ki je brez dvoma imenitno delo in na našem odru lepo podano in vendar naša publika teh

predstav ne poseja, ker najbrže misli, da je to res le bajka za otroke. Nestorjevi »Danes bomo tihi«, pa so res zabavali le galerijo, kajti podani so bili v zelo slabi izdaji. Odlične umetniške večere nam pa podajajo ljubljanski gostje g. Wintrova, g. Rogoz in Sest z Wildgansovo »Ljubeznijo«, kjer se je nepričakovano sijajno izkazala tudi naša domačka gđc. Starčeva. Izmed glasbenih del smo letos videli Leoncavallovo »Pagliacce« in Mozartova »Bastien in Bastienne«, kjer sta odlično nastopila gđc. Kocuvanova in g. Neralič. Offenbachova »Lepa Helena« je pa bila zopet tako nesrečno podana, da nam je žal, da je prišla na mariborski oder; sicer je gđcna. Starčeva kot gost še razmeroma ugodno rešila svojo nalogo; a celotni ansambel je preveč grešil napram občinstvu in iskal pohvalo nazadnje galerije, ki je sicer v prvem trenutku precejšnjim neslanostim ploskala, a se je kmalu iztreznila. Take stvari more podati le ansamble, stoječi na viški umetnosti s finančnim občutjem, drugače doživljajo svoj umetniški flakso; vsekakor je bila ta naloga za naše gledališče pretežavna. Iz lanske sezone so ponovili Kalmanovo »Croftico Marico«, v kateri je zadnjič gostovala g. Poličeva iz Ljubljane; nadalje Fallovijska »Vesela kmetica« in Mannersevo komedijo »Peg, srček moj«.

Izmed novih moči tekoče sezone je pač največja potencia režiser g. prof. Sest. Na vse strani se ugodno pozna njegova šola, le z odrskim jezikom, ki nam ga je prinesel iz Ljubljane, se ne moremo sprizniti in občutimo vedno bolj, da se nam govornica na odru odzvanja; ko bi g. režiseru pač enako uspelo iztrebiti najprimitivnejše slovniške pogoške, kakor je dosegel, da se sedaj z navdušenjem in preziranjem režije besedam končnice.

Gđcna. Kocuvanova nam obeta vse najbolje in b jo radi kmalu videli v kaki večji vlogi. Tudi g. Neralič bo dobra moč. Gospod Stanko Burja - Stanjkovič se bo šele predstavil kot pevec in igralec. Žal pa nam je za gđcno. Lidico Erberjevo, ki je lepa prikazen na odru, a jo dela nerazumljivo njena izgovarjava; morda se ji tekom časa glas izčisti.

Obetali smo si lepo sezono in priznati moramo, da se vrste premijere v izvanredno hitrem tempu. Publika pa ne prizna tega dela in ne podpira gledališča v zadostni meri. Kaj bo, če se bodo subvencije res zmanjšale, kakor grozi? Ali naj res splošna mizerija pokopje tudi naš toliko ljubim in negovani teater?

Dr. P. St.

Premijera izvirne pravljice bajke. Jutri, v soboto, bo v ljubljanski drami premijera Pavel Golčeve pravljice bajke »Triglavka bajka«. Idejno vsebino te izvirne igre, ki bo privlačna tako za odrasle kakor za mlado, smo že priobčili. Premijera te vlezanimive in aktualne izvirne bajke, ki je navdahnjena globokega narodnega čustvovanja, bo v soboto, ob osmih zvečer. Predstava je izven abonmaja. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni v operi. Cene običajne dramske. Pri predstavi sodelujeta tudi baletni zbor in orkester dravske divizijske godbe.

Orkestralni koncert Orkestralnega društva Glasbene Matice se vrši, kakor že objavljeno, v ponedeljek 13. t. m. zvečer v ulonski dvorani. Že ime prireditelja jamči, da bo koncert za naše razmere na izredni umetniški višini. Med drugim je na sporedu tudi skladatelj Anton Honegger, čegar »Pacific« je zapustil na koncertu pomnoženega opernega orkestra tako globok vtis. Vstopnice se dobe v Matični knjižarni.

### Salve smeha.

# 3 vagabundi

V glavnih vlogah: Paul Heidemann, Livio Pavanelli, Hans Miendroff, Elga Brink. — Opozarja se še na krasne naravne posnetke — panoramo Italije, Karlovih vari, Berlina in Londona.

Predstave ob: 4., ½ 6., ½ 8. in 9. uri.

»KINO IDEAL«.

Tri ljudske predstave pri znižanih cenah bodo v nedeljo, dne 12. t. m. v ljubljanskem Narodnem gledališču in sicer vprizori drama popoldne ob 15. Schillerjevo dramo »Kovarstvo in ljubezen« (ne Anzengruberjevo »Slabo vest«, kakor je bilo prvotno objavljeno), opera pa priredi ob 15. efektno dramsko pesnitev slavne skladatelja D'Alberja »Mrtev oči«, zvečer ob pol 20. pa Straussovo opero »Terezino«. Za vse tri predstave veljajo znižane dramske, odnosno operne cene.

Drago Zupan v Zagrebu. V sredo, dne 8. t. m. je zopet gostoval v zagrebški operi basist ljubljanske opere g. Drago Zupan. Kakor pri vseh prejšnjih gostovanjih, je tudi tokrat dosegel popoln uspeh. Zagrebška kritika hvali tako njegovo igralsko kakor pevsko sposobnost. Poleg g. Zupana so se nastopili odlični zagrebški igralci Maja Strozzi, Robert Primožič in Rijavec.

## Beleznica

KOLENDAR

Danes: Petek, 10. decembra 1926; katoličani: Evlalija in Judita; pravoslavni: 27. novembra: Jakov, Perzijanec; muslimani: 4. džum-el-ahira 1345; židje: 5. tebete 5687.

Jutri: Sobota, 11. decembra 1926; katoličani: Damas in Gojica; pravoslavni: 28. novembra, Herian Novi; muslimani: 5. džum-el-ahira; židje: 6. kisleva 5687.

DANASNE PRIREDITVE  
Gledališča: Drama: Zaprt. — Opera: »Nizava. E.  
Kinematografi: Matica: »Ljubav in strah«.

— Ideal: »Trije vagabundi«. — Dvor: »Umiračja roža«.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič, Karlovska cesta.  
Jutri: Bahovec, Kongresni trg; Ustar, Sv. Petra cesta; Jošt, Celovška cesta.

## LJUBAV IN STRAST

je originalni naslov sijajnega veličina, v katerem igrajo glavne vloge:

## LYA DE PUTTI CONRAD VEIDT

ERNA MORENA in HAN JUNKERMAN  
ELITNI KINO MATICA

## Mussolini — častni frančiškan

»Glorio d'Italia poroča iz Napulja, da je bil Mussolini na glavni skupščini vrhovnega vodstva III. reda sv. Frančiška izvoljen za — častnega frančiškana. Ne vemo sicer, kaj bi k temu rekel sv. Frančišek, če bi sedajle vstal iz groba ter srečal nekega lepega dne Benitto Mussolinija, ju naka jeklenega oklepa, v frančiškanski kuli. Da pa zavzema človek, ki je zagrešil toliko nasilja, toliko krvoprelitja in ki nosi glavno odgovornost za vse zločine fašizma, mesto častnega frančiškana, je pač ironija časa in naše dobe, pa tudi skrajno značilna za mentaliteto rimsko-katoliške cerkve. Uverjeni smo, da bo prihodnji ilustrirani »Slovenec« prinesel sliko najnovejšega in najodličnejšega, častnega frančiškana — Benitto Mussolinija v frančiškanski kuli.

### Danes.

### Salve smeha.

### Zabavno - Razkošno.

# 3 vagabundi

V glavnih vlogah: Paul Heidemann, Livio Pavanelli, Hans Miendroff, Elga Brink. — Opozarja se še na krasne naravne posnetke — panoramo Italije, Karlovih vari, Berlina in Londona.

Predstave ob: 4., ½ 6., ½ 8. in 9. uri.

»KINO IDEAL«.

je dejal, — še žerjavico so pustili. Najbrž so pekli meso.  
— Kdo je bil? — je vprašal Viktor.  
— Gospa je bila. Evo, tu je damski robec.

Pomnil mu je odtrgani rob batista. Znan monogram s krono, znan parfum, ki je še bolj slisal, ker je bil robec premočen.

— Pravkar da so bili tu — niso daleč, pravili?  
— Menda so dolgo počivali. Gospa je bila utrujena, pa so morali počivati. Na travi se pozna, da so ležali.

— Hitro! je vzkliknil Viktor Ivanovič — hitro! ako jih dohitimo, dobijo še sto rubljev in poleg tega ti plačam vsakega konja, ki bi omagal!

Kabardince je resno prikimal z glavom in hitel po konje na hrib. Viktor je zbudil spečega zdravnika.

Konje so napojili in že so galopirali po ozki stezi dalje. Na selu so pridržali konje, da si pred težko hojo pa hribih navzdol odpočijejo.

Zdravnik je pokazal z roko na dolino in dejal:

— Evo, to je puštinja!  
IV.  
Cvetuča dolina se je razprostirala pred njima. Sredi nje se je vila reka. Skale so bile vedno bolj strme in ka-

mor je segalo oko, ni bilo videti žive duše. Samo tam daleč na hribih, zapirajočih dolino, se je nekaj svetlikalo skozi jutranjo meglo — tam je bil aul, kamor so hoteli naši potniki.

Na ovinku, odkoder se je videla pot daleč naprej, je vodnik naenkrat zadržal konja.

— Evo jih! — je vzkliknil, evo, pred nami so!

Viktor je udaril konja in dohitel vodnika. Ves drhteč se je vzpel na stremenih in pogledal tja, kamor je kazal Kabardince.

Na daljni hrib so se vzpenjali počasi trije jezdec. Dva sta bila, po obliki sodeč, gorca. Tretja je bila amazonka. Amazonka je jahala z enim jezdecem, dočim je bil drugi dobrega pol kilometra pred njima.

— Oni so, oni! — je vzkliknil Viktor.

Iz žepa je potegnil samokres in ustrelil dvakrat v zrak. Sivkasti dim je obvisel v zraku. Vodnik je zmajal glavo.

— Daleč je, ne slišijo! — je dejal. Viktor je ustrelil še enkrat. Jezdec so se vzpenjali v hrib, ne da bi se zmečili za strele. Prvi je že izginil za ovinkom.



# Srečke dospele.

Oni, ki so naročili srečke drž razredne loterije pri Zadrugi hranilnici r. z. z. o. z. Ljubljana, Sv. Petra cesta 19, ali v oglasnem oddelku „Jutra“, morejo srečke dvigniti od danes dalje s potrdilom o vplačanem znesku.

**Zadruga hranilnica, r. z. z. o. z. Ljubljana,**  
Sv. Petra cesta štev. 19.

## Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1926

— Iz zdravniške službe. Dr. Albina Rozman je imenovan za zdravniško-prilivnico v splošni bolnici v Mariboru. Dr. Slavko Grum je imenovan za zdravniško-prilivnico v splošni bolnici v Ljubljani.

— Imenovanja pri Poštni hranilnici v Ljubljani. Za računovodje so imenovane pripravnice Marija Prijatelj, Irma Balog, Cecilija Pristov, Franciška Puc, Marija Fabjančič, Ljudmila Jančigaj, Gabrijela Janežič, Ana Bricej, Ljudmila Juvancič, Berta Muc, Albina Vrajc, Jospina Žitpah, Olga Žitč, Karolina Apit, Ivana Polc, Marija Oblik, Slava Zupančič, Pavla Prelesnik, Emilija Leskovic ter pripravnik: Zmagoslavc Porekar. Mihael Zajc in Leo Eugelman; v višjo skupino so pomakljene uradnice: Marija Burger, Zdenka Tomažič, Matilda Škof, Vitoslava Klinc in Franciška Černe.

— Prepovedan list. Notranje ministrstvo je prepovedalo uvažati in širiti v naši državi organ delavske (komunistične) stranke v Ameriki »Delavce«, ki se tiska v slovenskem v Chicago in propagira komunistično-revolucionarne ideje med našimi izseljenci.

— Ekскурzija italijanskih dijakov po Jugoslaviji. V sredo je dospela v Sarajevo večja skupina italijanskih dijakov pod vodstvom svojih profesorjev. Ogledali so si vse znamenitosti mesta, nakar so odpotovali v Mostar. Od tam potujejo preko Južne Srbije v Beograd in obiščejo nato vsa ostala večja mesta. Preko Ljubljane se vrnejo zopet v Italijo.

— Ukinitve jugoslovenskega konzulata v Varni. V Varni na Bolgarskem je obstajal doslej jugoslovenski konzulat. Z ozirom na spremembe razmere je ministrstvo zunanjih zadev sedaj ta konzulat ukinilo.

— Naši ameriški rojalci zopet za naše poplavlence! Uprava lista »Glas Naroda« v New Yorku je zopet nabrala med našimi ameriški rojalci znesek 143.17 dolarjev in ga koristi poplavlencem iz Slovenije in je to svoto kot četrti zbirko izročila v čeku ljubljanskemu oblastnemu odboru Rdečega križa, ki se ga velikodušno dar v imenu poplavlencev tem potom prisrčno zahvaljuje.

— Novi študenti poljedelskega ministrstva. Poljedelsko ministrstvo je določilo nove študente, med njimi tudi več Slovencev, ki bodo z vladno podporo študirali v inozemstvu in sicer v Italiji agrikulturno in na Češkem sisteme zadrugništva.

— Železnice, pozor! Dne 11. t. m. izide v Uradnem listu popolni pravilnik o postranskih prejemkih uslužbencev državnih prometnih naprav. Ker se bo uveljavilo 113 številke lista, v kateri bo pravilnik, nekoliko več, nego po navadi, se bodo dobivali njeni posamezni izvodi, dokler zaloga ne pade, po 2 Din.

— Praktično zbirko zakonov izdaja založništvo »Službenega Glasnika«, uradnega lista splitske in dubrovnike oblasti (Split, Istarska ulica 2). Doda je izšlo 16 zvezkov; zadnji med njimi so »Zakon o izbiri narodnih poslanca« (št. 13), »Zakon o oblasti in sreskih samoupravi« (št. 14), »Zakon o biračnem spiskovinu« (št. 15) in »Pravilnik za vršenje dimnikarskega obrta« (št. 16). Cena so po vrsti 10, 8, 6, 5 Din s poštno vred.

— Naše pogodbe s sosednjimi državami. Zunanje ministrstvo je predlagalo čehoslovski vladi, da se naj v najkrajšem času prične pogajanja za sklenitev definitivne trgovinske pogodbe med obema prijateljskima državama. Nova definitivna trgovinska pogodba ima nadomestiti sedanjo, že pred šestimi leti privzeto sklenjeno pogodbo. — Koncem tega meseca se prične med našo in avstrijsko delegacijo prometnih ministrstev pogajanja za ureditev direktnih železniških tarif, veljavnih med obema državama. Ob tej priliki bo tudi končno rešeno vprašanje znižanja tarife za prevoz ekspresnega lesa iz naše države preko Avstrije. Pogajanja se bodo v dila na Dunaju. — Med našo vlado in Madžarsko se obnavlja pogajanja glede dolgovitve skupnih obmejnih postaj. Gre v prvi vrsti za Subotico kot obmejno postajo.

— Sokolsko gledališče v Radovljici praznuje v nedeljo 12. t. m. 170letnico rojstva prvega slovenskega dramatika Antona Linhart, ki je bil rojen v Radovljici. Vprijazni so njegova komedija »Veseli dan ali Matiček se ženi«, ki je že pred leti večkrat napojila našo dvorano. Pred izro se vrši kratko predavanje o Linhartu in njegovi dobi. Začetek ob pol 4. popoldne, konec zanesljivo ob 9. Občinstvo nujno prosimo, naj prihaja točno, da ne bo treba radi navala pri blagajni čakati s pričetkom in da bo mogoče pravočasno končati. Igra se ponovi v nedeljo dne 19. t. m. ravnotako popoldne. 1103a

— Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je prejela meseca novembra sledeče prispevke. I. Podružnice: Loški potok 54 Din, novo mesto 2. 654 Din, Brežice 350 Din, Trbovlje 809.75 Din, Trbovlje 2. 578.75 Din, Sv. Jurij ob J. 2. 100 Din, Cerkljica 704.50 Din, Ribnica na Pohorju 535.50 Din, Ljubljana: Šentpeterska 2. 5334 Din, Šentjakobsko-trnovska m. 1475.65 Din, mestna 2. 15 Din, Šiška 2. 700 Din; — skupaj 11.301.15 Din. — II. Nabiralniki: Podružnica Ribnica na Pohorju 70 Din; — III. Andrej Senekovičev sklad: Franja dr. Tav-

čarjeva, Ljubljana, 200 Din; dr. Ivo Tavčar, Ljubljana, 200 Din; Fran Medic, Ljubljana, 500 Din; dr. Dinko Puc, Ljubljana, 200 Din; Z. podružnica Ruše 400 Din; Fran Jamšek, Ptuj, 100 Din; m. podružnica Slovenigradec 560 Din; I. Novak, Ljubljana, 200 Din; podružnica Konjice 304.75 Din. — Skupaj 2664.75 Din. — IV. Razni prispevki. V spomin Alojzija de Reggi darujejo sostanovci 135 Din; Kristina dr. Červenčeva, Cerkljica, pokroviteljica, 100 Din; M. B. Ljubljana, 100 Din. Skupaj 335 Din. — Vsota vseh prispevkov 14.300.90 Din.

## Iz Ljubljane

— Nedeljski turistični vlak na progi Kamnik-Ljubljana. V nedeljo 12. t. m. bo na progi Kamnik-Ljubljana vozil nedeljski turistični vlak z odhodom iz Kamnika ob 20.28 in s prihodom v Ljubljano ob 21.40. Na vlak opozarjamo zlasti smučarje, ki hočejo porabiti prvi sneg na Kamniških planinah.

— Aleksandrovo v Ljubljani. V soboto ob osmih zvečer priredi društvo »Skrb za mladino« v Kazini originalno zabavo, ki bo po vsem spominjala na letošnje življenje v Aleksandrovo na otoku Krku. Prijatelji Aleksandrovske vinske kapljice bodo presenečeni od izvrstne kakovosti letošnjega pridelka. Za priznatek bo preskrbljeno s slanimi lokardami ter sveže praznični sardinami. Tudi s pravim pršutom se je društvo preskrbelo. Kdor si želi prijetne in res domače zabave, naj ne zamudi tega večera. — Odbor.

— Odvetniški izpit pri višjem deželnem sodišču v Ljubljani sta položila danes s prav dobrim uspehom dr. Viktor Vouk, odvetnik, kandidant pri dr. Albinu Smoletu, in dr. Vinko Zorc, odvetniški kandidant pri dr. Otonu Fetiču.

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. V času od 1. do 7. decembra je bilo v Ljubljani rojenih 21 otrok in sicer 5 moških in 16 ženskih spolov. V istem času je umrlo 9 oseb in sicer 6 moških in 3 ženske. Na nalezljivih boleznih je bil prijavljen samo en slučaj.

— Pesna šola društva »Merkur« se vrši te teden izjemoma danes, to je v petek ob 8. večer v Kazini. — Odbor.

— Čehoslovenski obec v Ljubljani. Počast v soboto 11. t. m. ob 20.30 h v Sokolskem domu na Taboru. Členstvu skupni a prednáška p. Ryšky o Sok. slotu v Praze. Prijdite vsi! Gostje dobrodošli! 1101n

— Pokrajinska zadruga kleparjev, inštalaterjev in kotlarjev v Ljubljani priredi vaješko preizkušnjo v četrtek 30. decembra. Prosimo za pristupitev dopošilite najkasneje do 20. decembra. 1100n

— Zdravstveno stanje v Ljubljani. Imelo v sredo 8. t. m. svoje glavno letno skupščino, kateri so prisostvovali poleg vrhovnega vodstva tudi delegati rodov iz Ljubljane, Maribora, Pragerskega, Ptuja in Hoč. Skupščino je vodil br. Vl. Kravos. Iz vseh podanih poročil je bilo razvidno, da gozdovništvo sicer počasi, pa vendar prav lepo napreduje in se vrste gozdovnikov širijo. Glavna skupščina je izrekla zahvale vsem darovalcem, ki so podprli v tem letu pokret in omogočili tudi največjim taborjenje v naravi. Pri volitvah je bil za starostno izvoljen br. Vladimir Kravos. Izvoleno je bilo tudi novo vrhovno vodstvo, v katerem so delegati vseh rodov. Ta skupščina je pokazala, da gozdovništvo napreduje in da je njegov uspeh zagotovljen.

— Vidovčev klub v Ljubljani. Vlada opozarja obiskovalce tečaja, da bo danes v petek zvečer prvo uro verouk in naslednji dve uri francosčina. Prosimo točnega poseta!

— Magistrata. Mestni magistrat je podelil koncesijo za izvrševanje dimnikarske obrti Josipu Bevcu, dimnikarskemu poslovodji v Ljubljani, Jernejeva ulica 2.

— Drobnja policijska kronika. Arretiranje so bile štiri osebe radi tatvine, suma tatvine, tajne prostitucije in prepovedane povratke. Policijski raport beleži danes več tatvin gotovine 287 Din, jopiča, vrednega 400 Din, in raznega perila. Tri osebe so prijavitelne radi pretepa na ulici in kaljenja nočnega mira. 2 radi nedostojnega vedenja, ena radi pobjanja šip in 4 radi prekrščenja policijske ure.

— Mala nesreča. Učenec IV. razreda Marjan Vola je šel včeraj okoli 11.45 popoldne čez križišče Miklošičeve ceste in Praskove ulice. Tja je privozil neki avtomobil, ki je dečka podrl na tla. Deček je dobi lahke poškodbe in si je raztrgal obleko.

— Vreme. Danes je beležiti preokret v vremenu. Nastopilo je toplejše vreme nego je bilo včeraj, ko je termometer padel pod ničlo. Včeraj 9. t. m. je ob 21. kazal barometer 774.2, termometer + 0.6° C. Danes ob 7. zjutraj barometer 775.5, termometer + 0.5° C. Opoldne barometer 776, termometer + 3° C.

— Ljubljanski Sokol. Naznanja svojemu članstvu, da se vrši v soboto 11. t. m. ob 8. zvečer v društveni zborovalnici predavanje o zimskem sportu s skioptičnimi slikami. Predava predsednik »Skale«, g. prof. Ravnik. Za obitno in točno udeležbo prost — Predljudski zbor.

## Iz Celja

— Narodna štajnica v Celju vprižori v nedeljo 12. decembra ob 16. uri popoldne v veliki dvorani Narodnega doma burko in treh dejanjih »Stari greh« ali »Konzorcij treh očetov«. Čisti dobiček je namenjen knjižnici Narodne štajnice.

— Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek 13. t. m. bo nadaljeval svoje predavanje »o Menziju Fordu« g. vladni svetnik Em. L. lek. Predaval bo o Fordovih obrtnih šolah, o njegovem hospitalu, njegovem domu in njegovi šoli za bolniške strežnice itd. Vstop k predavanju je dovoljen tudi nečlanom.

— Proračun okrajnega zastopa v Celju za leto 1927 je razgledan na vpogled od vstetega 8. decembra do vključno 21. decembra v pisarni okrajnega zastopa v Vodnikovu ulici med uradnimi urami. Morebitne pripombe k proračunu je vložiti v roku zgoraj navedenega časa.

— Dijaška kuhinja v Celju ima svoj redni letni občni zbor v četrtek 16. decembra ob 18. uri v reči sobi Narodnega doma z običajnim dnevnim redom.

— Božične izložbe so si celjski trgovci, kakor vsako leto, tudi letos prav okusno uredili. Na razpolago je vsega, kar koli si poželji srce. Samo ko bi bilo za nakup na razpolago tudi potrebnih denarnih sredstev.

## Iz Maribora

— Zimski sport ob lepem vremenu uživajo Mariborčani, ki pridno obiskujejo Mariborsko kočo. Kakor poročajo oskrbniki, je pri koči zapadlo nad en meter snega. Urejeno je izvrstno sankališče. Pot iz Hoč je dobro izhojena, tako da dostop do kočje ni težaven. Včeraj je vladalo v koči prav živahno življenje. Krog 30 smučarjev je uživalo lepoto zimске narave, a to pri toploti 20° nad ničlo. V dolini je sneg že popolnoma zginil.

— Nova drogerija se ustanovi v novi hiši g. Beranica na Kralla Petra trgu. Ker je to na desnem bregu Drave edino slično podjetje, se je mestni svet izrekel za lokalno potrebo.

— Pozor na otroke! Na Koroski cesti se je ponesrečil pri izgrajni gletni Lavoslav Breznik Izral se je z drugimi otroci na dvorišču ter je padel tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo v stegnu. Rešilni oddelek mu je dal prvo pomoč ter ga odpeljal v bolnico.

— Demokratska zabava, ki se je vršila v terek v Narodnem domu, je v vsakem oziru dobro uspešna. Bil je prvi demokratski večer. Ob sodelovanju godbe »Drava« in pevskih zborov »Jadrana« in »Glasbene Matice« se je razvila prav animirana zabava. Med petjem in plesom je kmalu minul čas. Ob slovesu smo si želeli, da bi se kmalu zopet znašli naši somišljeniki na takem prijetnem večeru.

— Cercle Francois. Francoski krožek v Mariboru priredi v nedeljo 12. t. m. v prostorih dekljskega zavoda »Vesne« družabni večer katerega se udeležijo tudi gosp. Boissier, francoski konzul v Zagrebu. Na sporedu je petje, predavanje in šaljivi vprižori. Vabljeni vsi člani in prijatelji francoskega naroda.

— Šahovski kvalifikacijski turnir priredi mariborski šahovski klub prihodnji teden. Poleg tega se bo vršil še kup - turnir, na katerega so vabljeni vsi člani in nečlani. Igralo se bo v več skupinah. Prvo kolo se bo odigralo v soboto 11. t. m. v Veliki kavarni.

## Mariborska porota

Radi umora 10 let ječe

Včeraj, dne 9. t. m., je bilo pri mariborskem sodišču odprto zimsko porotno zasjedanje. Kot prvi se je moral zagovarjati pred porotniki Ivan Pečovnik radi umora. Pečovnik je bil že pri spomladanskem porotnem zasjedanju obsojen na smrt na vešalnih. Obtožen je bil, da je 11. oktobra 1925 skušal okrašt posestnika Ivana Gatornika v Javorju pri Črni Ponci se je spizlil v sobo, kjer so imeli hlapi shrajenjo obleko. V sobi je spala dekla Elizabeta Molar, ki se je pri prihodu tuda zbudila. V strahu, da bi ga ne izdala, jo je zagrabil za vrat ter jo zadržal. Našli so jo naslednjega dne mrtvo. Pečovnik je po zločinu pobral nekaj obleke ter izginil. Arretiral se je šele nekaj mesecev pozneje. Prvotno smrtno obsodbo pa je na priziv branitelja stol sedmorice razveljavil ter odredil novo obravnavo, ki se je izvršila danes. Obtoženec se je zagovarjal, da ni imel namena umoriti deklo, marveč da je to storil le v trenutku zmedenosti. Obsojen je bil na 10 let ječe, po prestopu kazni pa bo oddan v prisilno delavnico.

Poneverba na mariborski vošti

Kot drugi je stal pred porotniki bivši poštni sluga Marko Schuster, doma iz Avstrije. Obtožen je, da je dne 26. julia t. l. izmaknil na kolodvorski pošti denarno vrečko z 125.49 Din gotovine. O tatvini smo takrat že obširno poročali. Schuster je bil prvi kot pošti shoo ugrabljen več let v Avstriji. Ko pa je poneveril tam okrog 9 milijonov kron, je bil iz službe odpuščen. Prišel je v Jugoslavijo, kjer se je izdal za narodnega mučenika, ki se ga N-met preganjali. Res se mu je posrečilo zopet dobiti službo na pošti. Nekaj časa je bil vreden, potem pa je zopet posegel po zasvojenem denarju. Ni pa imel sreče, ker so ga že naslednjega dne arretirali ter oddali sodišču. Pri njem so našli skoraj le ves ukradeni denar. Manjkalo je le par tisovakov, ki jih je spravil v veseli družbi. Porotniki so odredili vprašanje tatvine, na kar je bil Schuster obsojen na dve leti ječe, kar je s tedenskim postom.

## Izjava

Podpisani s tem obžalujem, da sem raziral o g. Wolfu med delavskimi pivovarnicami v Ljubljani koncem novembra t. l. neosnovane govornice, katere s tem preključem ter se zahvaljujem gospodu Ivanu Wolfu, voditi tožilnice pivovarne alfonine, da je odstopil od kazenskega preganjanja. Ljubljana, 7. decembra 1926. 1104n

Josip Papler



## Enrilo

**Splošno priljubljen**

kavni nadomestek,

**okusen i cenen.**

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonialnih trgovinah.

## Zanimivosti iz naših krajev

Krvavo maščevanje Kačakov. Pet dni v zasneženem vlaku.

Orožništvo v Gijliani je pred par dnevi zvedelo, da se v bližini skriva večja skupina kačakov, ki nameravajo napasti vas. Odposlali so takoj na vse strani patrulje, da bi jih izsledili, toda kačakov niso mogli najti nikjer. Slučajno pa je zvedel seljak Šaban Hasanović iz Gornjega Sladovca, da so kačaki prenočevali v njegovi koči na nekem oddaljenem polju, ki je služil običajno pastirjem kot zavetišče. Hasanović je opozoril svojega pastirja, da tega ne trpi ter da bo zadoje prijavil orožništvu, ker noče, da bi ga sumili, da on prikriva kačake. Pastirji so to brzkone sporočili kačakom, ki so sklenili, da se radi tega nad Hasanovićem kruto maščujejo.

Par dni pozneje je odšel Hasanović v spremstvu svojega 24-letnega sina in svoje 18-letne hčerke na dotično polje, kjer je imel razne opravke. Prenočevali so v že prej omenjeni koči. Na to pa so kačaki menda komaj čakali. Čim se je zmrčilo, so obklojili kočjo ter zahtevali od Hasanovića, da se brez upora uda. Ta je seveda tako zahtevo odklonil ter se s sinom postavil v bran. A podlegla sta veliki premoči. Krog 20 kačakov je vdrlo v hišo ter prisililo Hasanovića, da so legli na tla. Nato so kačaki oba Hasanovića zvezali in pošteno pretepli. Hčerko pa so odvedli s seboj. Na njene obupne klice so prihiteli okoliški kmetje na pomoč, toda kačaki so začeli na nje streljati, tako da so neovirano pobegnili. Orožništvo je takoj uvedlo zasledovanje, toda kačaki so izginili brez sledu. Med prebivalstvom je zavladalo veliko razburjenje, ker se boje še nadaljnjega maščevanja kačakov.

Kakor smo že poročali, je zadnji sneg povzročil strahovite prometne ovire. Celi vlaki so obšli v snegu. Kako se je godilo potnikom, pripoveduje nek trgovec, ki je tičal pet dni v zasneženem vlaku na splitski progi. Iz Splita se je odpeljal v soboto popoldne. Če je včeraj je došel vlak v Zagreb. Ko je vlak dospel blizu postaje Rudopolje, je nenadoma obšel. Sneg je bil vedno huši in zunaj so divjali strahoviti meteži. Potnikom ni preostajalo drugega, kot da so mirno obsedeli v

vlak. Vsak izhod je bil nemogoč, kajti sneg je že v par urah dosegel okna. Tako, da vrat ne bi bilo več mogoče odpirati. Zunaj pa je snežilo neprestano dalje.

Snežna odeja je postajala vedno debelejša in kmalu je zadel sneg tudi že okna in končno je cel vlak popolnoma izginil v snegu. Videti se je le še dimnik lokomotive, ki je morala končno opustiti vsak napor, da odrine sneg na progi in se zadovolji z vlogo centralne peči. A še lokomotiva je postala končno hladna, ker je zmanjkalo premoga. Potniki so začeli zmrzovati in se stiskati v vagonih. Marsikava prej nedostopna dama je sedaj radevolje dovolila, da se je sosed tesneje stisnil k njej.

Posebno hud pa je bil glad, ki je grozil potnikom. Prvi dan ujetništva so nekateri še z največjim naporom prinesli iz bližnjega sela nekaj kruha in mesa. Toda že drugega dne je bila taka pot nemogoča. Potniki so med seboj delili vse, kar so imeli na živežu pri sebi. Bilo je prav kakor za časa svetovne vojne ali v prvih prevratnih dneh. Nikdo ni vedel, kako dolgo bo treba čakati na nadaljevanje potovanja. Moški se celih pet dni niso mogli obriti, so izgledali kljub svoji elegantni toaleti kot pravcati divjaki. Še hujše se je godilo ženskemu svetu, ki se ni mogel niti umiti. Nekateri dame so si pomagale s šminko in pudrom da so malo osvežile svoja lica. Zadnje dni je skupno ujetništvo v snegu dovedlo do čisto familijarnega življenja. Zenske se niso nič več preveč ženirale in bilo bi celo prav prijetno, če bi ne bil pritisnil mraz in glad. K sreči je četrti dan prispela pomožna lokomotiva s premogom in jestvinami. Z velikim naporom so končno vojaški in delavci odkopali vlak, tako da smo po petdnevem ujetništvu lahko nadaljevali pot. »Bilo je mnogo neprijetnosti, a nekateri so imeli tudi prav srečne trenutke. Sklenjena so bila številna prijateljstva in znanstva in nedvomno bo sledila še kaka zaroka. Eto, tako ima vsaka slaba stran tudi nekaj dobrega,« je končal potnik svoje pripovedovanje in se pomenljivo ozrl na mlado sopotnico, s katero je pet dni delil usodo.

## Zgodovina vojaških godb

Prvo muzikalno predavanje za mladino. Po daljšem presledku je priredila v sredo Glasbena Matica zopet mladinsko glasbeno predavanje pod naslovom Zgodovina vojaških godb. Predaval je višji kapelnik dr. Čerin, ki je v skoro eno uro trajajočem govoru podal splošno zgodovino vojaških godb do danes, opisal knjičarsko ali turško muziko ter zlasti izčrpno in zanimivo razvil pred nami razvoj glasbenega življenja v Ljubljani. Popoldno predavanje je pričalo o izredni marljivosti govornika za nabiranje in iskanje zgodovinskega gradiva o našem preteklem glasbenem življenju. Dr. Čerin je vpletel marsikatero šaljivo, kar je živahnost in interes predavanja je dvignilo. Povedal je tudi, kako se grade komplicirana trobila ter k vsaki točki programa dodal točen komentar.

Nad vse zanimivost so bile eksaktno in živo podane vojne fanfare srednjega veka ter razvoj koračnice do Čerinove »Dekle, delaj puščico«. Urbanov žopek srbskih pesmi »Z vzhoda«, ni posebno duhovit in zelo malo srski, morda nekoliko predolg so bili odlomki iz »Rigolleta«, a so pokazali točno obliko glasbenih kosov, ki so priljubljeni zlasti na vrtih in promenadnih koncertih vojaških godb. Neizmerno težko izvedljivi so aranžmani polifonskega značaja, na kar je opozoril dr. Čerin pri predigri Wagnerjevih »Pevcev norimberških«. Vendar je komplicirano delo naša nad 40 nož broječa vojna muzika podala z zanosom in močnim vtisom.

Zadnji dve skladbi sta prvotno pisani za simfončni orkester, operni orkester in sta sedaj, je predelani za vojaško muziko. Žal, novejša glasba premalo producira za vojaški glasbeni aparat in skoro vse, kar slišimo zadnja desetletja pri koncertih pihalnih orkestroev je predelava surogatov. Na letošnjem glasbenem festivalu v Donauschingenu se je to zlasti poudarilo in je pomankanje originalnih kompozicij za vojaško muziko dalo odboru za prireditelje festivala povod razpisati nagrade za take nove skladbe. Kot eho na ta poziv sta bila vpostlena le dva marša in je zato odbor take skladbe moral naravnost naročiti pri kompozitistih. Slišal sem te stvari in lih priporočam dr. Čerina, ki bi lih s svojo prvotno izvršeno muziko izlaska zmagal. Prireditelj naj bi ob ugodni priliki koncert modernih skladb za vojno muziko, ki bi na-

polnil gotovo vsako dvorano. S primerno vzpodbudo bi se morda tudi pri nas ustvarila nova dela za vojaški orkester.

To velezanimivo predavanje bi morda vendarle kazalo ponoviti. Dvorana Filharmonije sicer ni bila vsa zasedena, kriva pa so temu vodstva šol, ki dovoljujejo, da mladini številna društva, učitelji s predavanji, izpraševanji, nalogami itd. jemljejo edini dan počitka in razvedrila: nedeljo in slučajni praznik. Tako predavanje, kakor je bilo dr. Čerinovo, ni samo poučno, temveč še bolj plemenito in koristno razvedrilo. — 6.



**„KLJUČ“**  
najboljše, najtrpežnejše,  
zato najcenejše

## DARILA.

Dinarski dan. Jugoslav. Matica je prejela sledeče prispevke, nabrane prilikom »Dinarskega dne«. Janko Kokali, šolski upravitelj v Poljanah nad Skofjo Loko, zbirka 160 Din; Kolo Jugoslav. sester v Dravogradu 130 Din; meščanska in osnovna šola v Dol. Lendavi 691.20 Din; učiteljsko na Unču 36 Din; šolska mladina Studenec 122 Din, IV razred osnovne šole Studenec - Ig 85.50 Din; osnovna šola Svečini 100 Din; Fr. Pečar, šolski upravitelj v Ratečah, zbirka 166.50 Din. — Nadalje je prejela Matica še sledeče darove: Zbirka v gostilni Blas v Sv. Barbari v Halozi 162 Din, vsela družba v Artičah pri Brežicah 10 Din; dr. J. Arnež, zbirka, Skofja Loka 15 Din. — Jugoslovenska Matica se vsem darovalcem iskreno zahvaljuje. Obenem prosi vse prireditelje »Dinarskega dne«, da bi radi končnega obračuna nakažejo vse nabrane svote.



# To in ono

## Smrt in grob

To sta dve reči, ki se jih ljudje z redkimi izjemami najbolj boje. Časi so se izpremenili in med nami ni več aske-  
tov, ki bi se bicalni in krotili svoje nago-  
ne. Moderni človek kroti svoje telo  
drugače — maže si obraz z različni  
barvili, zjutraj telovadi pri odprtem ok-  
nu, zahaja v razne olepševalne in po-  
mlajevalne zavode, se masira, froтира,  
elekttrizira.

Mnogi ljudje so prišli v avtosuge-  
stiji in zaljubljenosti do življenja tako  
daleč, da sploh ne verjamejo, da bodo  
umrli in da bodo njihova telesa razpad-  
la. Toda vsa tolažba človeku nič ne po-  
maga. Črvički bodo glodali naše ob-  
raze, pa naj bodo še tako namazani ali  
masirani. Pride čas in ponese nas v  
grob. Vsakega malo pretrese, ako se  
resno zamisli v to, a najhuje se boje  
smrti in groba Američani, ki so tudi  
najbolj navezani na materialno življe-  
nje in ga tudi najbolj uživajo.

Američani so v velikih skrbih, da  
bi se v grobu ne prebudili. Dogaja se  
namreč, da človeka pokopajo, pa se v  
grobju prebudi. V Mehiki je umrla ne-  
davno žena farmarja A. Hechta. Poko-  
pali so jo, mož je bridko plakal in ko je  
bila mera njegove žalosti polna, je skle-  
nil napraviti skupno grobnico, da bi bil  
pokopan pri ženi. Ženin grob so morali  
pri tem prekopati in ko je slučajno pa-  
del s krste pokrov, so prisotni opazili,  
da ima pokopnica vse odrgnjene prs-  
te in raztrgan obleko. Sirota se je v  
krsti prebudila in si v obupu razgrizla  
prste. Neki drugi so sežigali truplo  
moža in žena je vsa prestrašena zasli-  
šala, da je mož v krematoriju obupno  
zakričal. V razbeljeni peči se je ne-  
srečnej prebudil, toda bilo je že pre-  
pozno. Ogenj je živega sežgal. To je  
ženo tako potrla, da je zblaznela.

Američani so začeli iz strahu pred  
takimi mukami zapuščati oporoke, v  
katerih zahtevajo, naj jih po smrti ne  
sežgejo, ampak zakopajo v zemljo. V  
zemlji se jim zdi še najbolj varno. Ne-  
ki ameriški bogataš je določil v oporo-  
ki, da mu morajo pritrčiti dediči v kr-  
sti električni zvonec. Gumb zvonca so  
dali mrtvecu v roke in čim bi se v kr-  
sti zganil, bi v grobarjevem stanovanju  
pozvonilo. Tako se je mož zavaroval  
pred eventualno grozno smrtjo v gro-  
bu. Na nekem ameriškem pokopališču  
so dali napeljati v grob cel telefon, ki  
je bil spojen z grobarjevim stanova-  
njem. Mrtvecu so postavili na usta apa-  
rat, da bi mogel telefonirati, ako bi se  
v grobu prebudil. A niti telefon, niti  
električni zvonec nista stopila v akcijo.

## Kako je postal junak s „Tita- nica“ srečen

Podedoval 274 milijonov Din

Strasna tragedija, ki se je odigrala  
v noči na 14. aprila 1912 na širnem oce-  
anu, kjer se je potopil veliki parnik  
„Titanik“ in potegnil s seboj v morske  
globočine 2358 potnikov, je prinesla  
srečo vsaj enemu mornarju, Johnu Ja-  
nesu. Tiste grozne noči, ko se je bo-  
rilo v razburkanih morskih valovih ti-  
soče ljudi za življenje, je komaj 20-  
letni mornar John Janes rešil enoletne-  
ga otročka, Phylisa Ayrsrova, ki se je  
vozila s svojimi roditelji k babici. Ma-  
ti in oče sta našla v valovih smrt. Ne-  
kaj tedno po katastrofi je izročil mor-  
nar siroto njeni babici, ki je živela ta-  
krat v Londonu. Stara, zelo bogata da-  
ma je pogumnega mornarja za njegov  
junaki čin bogato odarovala in ga  
prosila, naj jo včasih poseti. John Janes  
ji je to obljubil.

V tem je izbruhnila svetovna voj-  
na in Janes je moral k vojakom. Šele  
po vojni se je vrnil s kanadsko arma-  
do v Evropo in posetil babico rešene  
deklece. Stara dama je dala mornarju  
v znak hvaležnosti drugo nagrado v  
znesku 500 angleških funtov. Mornar si  
je kupil za ta denar v Kanadi farmo in  
živel v popolnem zadovoljstvu. S sta-  
ro damo in njeno vnukinjo je stalno  
dopisoval. Razmerje med njimi je  
ostalo kljub veliki razdalji zelo pri-  
srčno.

Te dni je pa prejel iz Londona ura-  
dno obvestilo, da je stara gospa Ay-  
sova umrla in zapustila v oporoki Johnu  
Janesu 1 milijon angleških funtov  
(nad 270 milijonov dinarjev). Obenem  
je izrazila v oporoki željo, naj postane  
varuh njene mladoletne vnukinje, ki je  
stara zdaj 15 let. Mlada Phyliska je  
babico pred smrtjo često prosila, naj ji  
določi za varuha junaškega mornarja.  
Sploh je njena simpatija do Johna Ja-  
nesa od dne do dne večja tako, da ni  
izključeno, da stopi čez nekaj let z  
njim pred oltar. Srečni dedič je star  
zdaj komaj 35 let. Za milijonarja in  
milijonarko ta razlika v starosti ne  
igra nobene vloge.

## Mati najela sinovega morilca

56letna vdova Marija Böhm iz Pri-  
hosić na Češkem je najela za 10.000 Kč  
nekega Sklenského, ki naj bi umoril  
njene 26letnega sina Václava. Václav  
Böhm je odšel 26. novembra iz Priho-  
sić in se ni več vrnil. Dne 15. novem-  
bra je prišla vdova Böhm k Sklenske-  
mu na dom in zahtevala, naj izpolni  
svojo obljubo, češ da lahko z enim  
udarcom zasluži 10.000 Kč. Po dalj-  
šem kolebanju je izjavila: Rešite me  
sina, ki mi je samo v napotje. Za uslu-  
go dobite 10.000 Kč. Na vprašanje, da-  
li naj Václava odstrani iz Prihosić ali  
a ubije, je Böhmova odgovorila, naj  
njene 26letnega sina ubije. Sklensky je to za-  
htevo energično odklonil in obvestil o  
materinem naklepu tudi sina. Obenem  
mu je svetoval, naj za nekaj dni izgine  
iz domačega kraja, sicer bo umorjen.  
Sklensky se je namreč bal, da bi uteg-  
nila kruta mati najeti koga drugega.

Václav Böhm je odpotoval iz Pri-  
hosić in se klatil do 29. novembra po  
okolici Plzna. Pred odhodom je sveto-  
val Sklenskem, naj si preskrbi vidni  
dokaz, da ga je mati res najela kot  
sinovega morilca. Sklensky je obljubil,  
da ustreže njegovi želji. Dne 28. no-  
vembra je poslal k Böhmovi svojega  
13letnega sinčka in jo prosil, naj pride  
k njemu. Böhmova pa ni prišla. Naro-  
čila je dečku, naj jo drugi dan oče po-  
seti. In res sta se drugi dan sestala v  
nekem gozdu, kjer je Sklensky izjavil,  
da je Václava že umoril. Brezsrčna ma-  
ti mu je očitala, da se je preneglil, ker  
je do novega leta še dovolj časa. Po  
tem pogovoru je pomolil Sklensky  
Böhmovi sledeče potrdilo: »Podpisana  
potrjujem z lastnoročnim podpisom,  
da sem obljubila K. Sklenskem iz Pri-  
hosić 10.000 Kč za odstranitev, odnos-  
no umor mojega sina Václava. Ta zne-  
sek lahko izterja tudi sodnim potom.«

Böhmova je potrdilo prečitala in  
podpisala. Potem je svoj peklenski na-  
črt še enkrat premislila in prišla 1. de-  
cembra k Sklenskem in zahtevala, da  
hoče potrdilo še enkrat prečitati. Izja-  
vila je, da mu ne verjame, da je njene-  
ga sina res umoril. V dokaz je potegnil  
Sklensky iz žepa bodalo, katero je po-  
prej namazal z rdečo barvo in izjavil,  
da o umoru ne more biti dvoma. Böhmova  
mu je zopet očitala, da se je preneglil,

na kar je Sklensky izjavil, da je dobi-  
la, kar je hotela.

Václav Böhm se je 29. novembra  
vrnil k Sklenskem in drugi dan je  
odšel k svojemu prijatelju v bližnjo  
vas. Böhmova je poslala Sklenskem  
drugi dan 1000 Kč, da bi o zadevi mol-  
čal. Toda Sklensky je odšel z Václa-  
vom še istega dne na bližnjo orožniško  
postajo in ovadil brezsrčno mater  
orožnikom. Na vprašanje, zakaj se ga  
je hotela mati iznebiti, je Václav od-  
govoril, da je oče zapustil polovico  
posestva njemu in da bi mu morala  
mati 1. januarja 1927 izplačati 25.000  
čehoslov. knon. Orožniki so Böhmovo  
aretirali.

## Žrtve lavine na gori Sv. Bernarda

Na gori Sv. Bernarda, kjer stoji slo-  
viš samostan, ki slovi tudi kot zimska  
reševalna postaja in zavetišče pone-  
srečenih turistov, se je v torek 17. t. m.  
dogodila težka nesreča, ki je zahtevala  
življenje treh novincev. V torek zjutraj  
je odšla skupina obstoječa iz 13 meni-  
hov in novincev hospica Sv. Bernarda  
na snuško vajo v smeri proti Col de  
Fenetre (2700 m), ki leži na italijanski  
meji. Okoli 10. dopoldne je prispela  
skupina do vzhodnega sedla. Istočasno se  
je na vrhu odrtal ogromen plaz, ki se  
z velikim trumom in hrupom zdr-  
vel v dolino. Lavina je potegnila za se-  
boj tudi petero menihov. Zaneslo jih je  
500 m globoko v dolino, kjer so ostali  
pokopani pod snegom in ledom. Ostali  
udeleženci ekspedicije so odšli pone-  
srečenim takoj na pomoč in po enour-  
nem naporu jim je uspelo ponesrečence  
izkoptati iz snega. Dva meniha sta  
ostala popolnoma nepoškodovana, do-  
čim je ostale tri ogromna snežna plast  
skoraj zadušila. Napol mrtve so pre-  
nesli takoj v samostan, kjer so jih sku-  
šali z umetnim dihanjem obuditi k živ-  
ljenju. Pomoč pa je bila prepozna in vsi  
trije so podlegli poškodbam. Ponesre-  
čenci so bili vsi Švicarji.

## Proces proti grofu Andrássyju zopet odločen

Včeraj bi se bila morala pričeti  
pred porotnim sodiščem v Košicah na  
Slovaškem tridnevna obravnava proti  
madžarskemu grofu Emeriku Andrássy-  
ju, ki je obtožen, da je naročil svo-  
jemu oskrbniku Mateju Gakinku, naj  
8. maja 1924 zažge baročni grad v Ve-  
latah, blizu madžarske meje, da se tako  
iznebi vojaške posadke, nameščene v  
gradu. Obravnava je bila odložena že  
med jesenskimi porotnim zasедanjem,  
in sicer radi bolezni ene glavnih prič.  
Zdaj je bila obravnava odložena radi  
bolelosti Andrássyja samega, ki je  
poslal iz Budimpešte zdravniško izpri-  
čevalo.

Vendar se pa zdi, da leži pravi  
vzrok zavlačevanja drugje. Državno  
pravdnštvo je dalo namreč nedavno  
aretirati tri osebe, ki so nameravale  
nastopiti v zaščito grofa Andrássyja.  
Eden njih je neki Vekey, ki bi moral  
proti visoki nagradi prevzeti krivo-  
nase. Proti drugima dvema teče pre-  
iskava radi krivega pričanja. Grof An-  
drassy, ki je položil 800.000 Kč kavci-  
je, da so ga izpustili iz preiskovalnega  
zapora, bo najbrž raje pustil kavcijo,  
samo da ne pride do obravnave. Zani-  
mivo je omeniti tudi prizadevanje  
madžarskih listov na Slovaškem, ki bi  
rači dali kazenskem postopanju proti  
Andrássyju politično ozadje, dasi je  
že dokazano, da gre za običajni krimi-  
nalni zločin, v katerem je državno  
pravdnštvo izpolnilo samo svojo dolž-  
nost.

## Gospodarstvo Stanje Narodne banke

dne 30. novembra 1926

| Razlika v primeri<br>s stanjem dne<br>22. novembra |                |
|----------------------------------------------------|----------------|
| <b>Aktiva:</b>                                     |                |
| Kovinska podlaga                                   | 463,8 — 2,6    |
| posojila                                           | 1433,3 — 27,7  |
| račun za odkup kronskih<br>novčanic                | 1151,9         |
| račun začasne razmenjave                           | 353,1          |
| državni dolgovi                                    | 2066,3         |
| vrednost državnih domen                            | 2138,3         |
| saldo raznih računov                               | 693,5 — 47,8   |
| <b>Skupaj</b>                                      | <b>9200,7</b>  |
| <b>Pasiva:</b>                                     |                |
| Od glavnice izplačano                              | 30,0           |
| rezervni fond                                      | 8,0            |
| novčnice v obtoku                                  | 5895,5 + 124,2 |
| državni račun začasne raz-<br>menjave              | 353,3          |
| državne terjatve po raznih<br>računih              | 83,1 — 145,8   |
| razne obveznosti                                   | 609,2 — 56,7   |
| državne terjatve za za-<br>stavljene domene        | 2138,3         |
| zajmo za kupovanje<br>zlata                        | 83,0           |
| <b>Skupaj</b>                                      | <b>9200,7</b>  |

Obrestna mera ostane neizpremenjena.  
Obtok novčnic se je zvišal od zadnjega  
izkaza za 124.290.000 Din.

## Obrtna banka kraljevine SHS

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo  
opozarja vse obrtnike, da se je 1. decem-  
bra t. l. začelo vpisovanje delnic Obrtne  
banke kraljevine SHS. Osnovna glavica  
banke znaša 75 milijonov dinarjev, ki je  
porazdeljena na 375.000 delnic po 200 Din  
nominalne vsake. Za sedaj se vpiše samo  
polovica osnovne glavice. Od te vpiše po  
zakonu država 40%, obrtniki 51%, 9%  
pa prijatelji obrtništva. — Država se je za  
svoj delež odpovedala udeležbi na dobičku  
in je banka po zakonu oproščena plačanja  
davkov in doklad, ki jih plačujejo družbe,  
zavezane javnemu polaganju računov.  
Banka je tudi oproščena plačanja vseh drž-  
avnih samoupravnih taks pri osnovanju in  
izdaji delnic.

Minister trgovine in industrije bo  
vsako leto na predlog upravnega odbora  
banke in po položaju na denarnem trgu

določil, kolika sme biti obrestna mera  
Obtne banke.

Pri vpisu je vplačati 20% nominalne  
vrednosti vsake delnice ter pri vsaki del-  
nici 5 Din za kritje stroškov. Ostali zne-  
sek je plačati v enakih mesečnih obrokih  
do konca marca 1929. Tri delnice dajo na  
glavni skupščini pravico na 1 glas, a nikdo  
ne more imeti več kot 25 glasov.

Vpisovanje se zaključuje 15. januarja le-  
ta 1927.

Za Slovenijo se vpisuje delnice pri  
Ljubljanski kreditni banki in njenih po-  
družnicah, pri Gospodarsko - združni  
banki in njenih podružnicah, pri podruž-  
nici Narodne banke v Ljubljani in Maribor-  
u ter pri Obrtni banki v Ljubljani. —  
Kdor ne more osebo k banki, naj prosi  
eno imenovan bank, odnosno podružnic,  
da mu pošlje obrazec za pismeno prijavo.

—g Carinski dohodki v prvi dekadi no-  
vembra. Od 1. do 10. novembra so znašali  
carinski dohodki 47.898.756 Din. Od tega  
odpade na carinarstvo v Beogradu 12.588.099,  
v Zagrebu 12.568.350, v Novem Sadu 8 mi-  
lijonov 868.829, v Ljubljani 7.480.025, v Du-  
brovniku 2.758.211, v Skoplju 2.500.289 in  
v Splitu 1.184.953 Din. Od 1. aprila do 10.  
novembra so znašali carinski dohodki  
1.076.777.942 Din.

—g Direktni blagovni promet s Poljs-  
ko in pozneje na mednarodni železniški  
je izdelala po svojih delegatih na konferen-  
ci o direktnem blagovnem prometu s Poljs-  
ko in kozneje na mednarodni železniški  
konferenci v Baden-Badenu v sporazumu z  
zastopniki Italije, CSR, Nemčije, Avstrije,  
Švice in Madžarske vozni red za blagovni  
promet s Poljsko. Direktni blagovni pro-  
met s Poljsko se je pričel 1. decembra. Od  
prevoza so izključili: zlato in srebro v ko-  
ših, platina, kovani denar, novčnice, do-  
kumentirani in dragocennosti. Vsaki pošiljki  
morajo biti priložene carinske deklaracije v  
francoski ali nemščini. Tarifne postavke  
ostanejo iste, kakor veljajo v omenjenih  
državah. Ostale odredbe so iste kakor v  
mednarodnem direktnem prometu. Direktni  
blagovni promet s Poljsko je za našo trgo-  
vino velikega pomena, ker naši trgovci do-  
siej radi komplicirane procedure in admini-  
stracije niso mogli stopiti v tesne poslovne  
stike s Poljsko.

—g Trgovinska konvencija z Egiptom.  
Po poročilih iz Egipta je egiptovska vlada  
pristala na sklenitev prve provizorične tr-  
govinske pogodbe z Jugoslavijo. Egiptov-  
ski listi naglašajo, da je prišla rned mnogi-  
mi trgovinskimi pogodbami, ki jih namera-  
va Egipt skleniti do 1. 1930, jugoslovenska  
na prvo mesto. Listi čestitajo našemu po-  
slaniku v Kairu J. Dučiću na energičnem  
delu za gospodarsko zblizanje Egipta in  
Jugoslavije.

Prvič v Ljubljani! Prvič v Ljubljani!

**LYA DE PUTTI**

Sascha Gurra Hans Junkermann

**CONRAD VEIDT**

Režija: Richard Oswald

Vse te sijajne filmske zvezde nastopijo  
danes v glavnih vlogah senzacionalnega  
in do skrajnosti napetega vefilma:

**Ljubav in strast**

Conrad Veidt v vlogi demonskega žen-  
skarja, ki ljubi in vara istočasno šest žen-  
skih src. Svoje ljubavne pustolovščine  
išče v salonih, v tajnih spelunkah in za-  
kotnih lokalih. V dvoboj pošlje svojega  
dvojnika, sam gre na ljubavni sestanek k  
svoji najnovejši ljubici. Lya de Putti in  
svoj ostali sodelujoči so izvršili partnarij  
sijajnega Veidta — ljubljence vseh žen-  
skih src.

Kdor vidi ta film, ta se prerodi! Kdor  
vidi ta film, ta se pomladi! Zato hitite  
danes vsi ob 4., pol 6., pol 8., 9. v

**Elitni Kino Matica**

## Ako imate bolečine



kupite v lekarni ali kaki odgovarjajoči prodajalni Fel-  
lerjev pravi blagodišeči »ELSAFLUID«. Nadrgnite vsak  
večer in vsako jutro boleča mesta in strelci in veselili  
se boste, kako hitro in prijetno vam »Elsafluid« ubla-  
žuje bolečine. — Če ste zdravi, uporabljajte »Elsafluid«  
za grgranje, za umivanje in hvaležni boste ter ostali  
zvesti »Elsafluidu«. Dnevno negovanje telesa z »Elsa-  
fluidom« vam kot plačilo prinaša vedro glavo, močne  
mišice in zdravo spanje. — Ze naši očetje in dedje so  
ga uporabljali od zunaj in znotraj kot zanesljivo do-  
mače sredstvo in kosmetikum.

Zahtevajte za poizkus povsod izrecno »Fellerjev«  
pravi blagodišeči »Elsafluid«, v poizkusnih steklenič-  
kah po 6.—Din, v dvojnatih stekleničah po 9.—Din  
ali specialnih stekleničah po 26.—Din. — Po pošti  
pride tem cenese, čim več se naroči naenkrat; z zavoj-  
nino in poštino stane: 9 poizkusnih ali 6 dvojnatih ali  
2 specialni steklenički 61 Din; 27 poizkusnih ali 18 dvoj-  
natih ali 6 specialnih steklenic 133 Din; 54 poizkusnih  
ali 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic 250 Din.

Naročila nasloviti razločno takole:

**Eugen V. Feller, lekarnar v Stubici Donji,  
Elsatrg 238, Hrvatska.**

**Hišico**  
enodružniško, v mestu  
al. predmestju — kupim  
takoj — Ponudbe pod  
»Dobro ohranjena 3542«  
na upravo »Slov. Nar.«

**Šivilja**  
gre živat na dom. — Po-  
nudbe pod »Šivilja/3780«  
na upravo »Slov. Nar.«

**Klavor**  
dobro ohranjen, radi po-  
manjšanja prostora na-  
prodaj. — Ponudbe pod  
»Klavor/3779« na upravo  
»Slov. Naroda«.

**«Black Bottom»**  
novi ples — se poučuje  
privatno. — Ponudbe na  
upravo »Slov. Naroda«  
pod »Black Bottom/3777

**Lepo sobo**  
svetlo, z električno raz-  
svetljavo in posebnim  
vhodom vodo — »Gospodična  
za takoj. — Ponudbe na  
upravo »Slov. Naroda«  
pod »Večja soba/3778«.

**Najvišje cene  
za starine!**

Kupujem po najvišjih  
cenah lestenice iz lesa,  
sekretarje, komode, okro-  
gle mize, tabernaklje,  
garniture, porcelan, sre-  
bro steklo itd. — Najne-  
poudbe na: Julij pl.  
Huebnerhofen - Silber-  
nagl, Zagreb, Illica 131.

## Hotelske zgradbe

s 180 sobami in restavracijami v  
morskem kotu šču KUPARI pri  
Dubrovniku se daje v najem  
dobremu strokovnjaku -  
Potreb a primerna kavcija.  
Pogoje priložiti:

**Dubrovačko kupališno ho-  
telsko dioničarsko društvo**  
Prah II., Havličkovo nám. 25

3778

3779

3780

3781

3782

3783

3784

3785

3786

3787

3788

3789

3790

3791

3792

3793

3794

3795

3796

3797

3798

3799

3800

3801

3802

3803

3804

3805

3806

3807

3808

3809

3810

3811

3812

3813

3814

3815

3816

3817

3818

3819

3820

3821

3822

3823

3824

3825

3826

3827

3828

3829

3830

3831

3832

3833

3834